Izhaja vsak petek.

Uredništvo in upravništvo: Kopitarjeva ulica št. 6.

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:
celoletna . . K 4·—
poluletna . . „ 2·—
četrtletna . . „ 1·—
Posamezna št. „ 0·10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Štev. 42. V Ljubljani, dne 19. septembra 1913. Leto VIII.

Delavci na noge!

Delavstvo je po zavodju socialne demokracije prišlo srečno do tega, da navzlic vsem neuspehom na polju socialne zakonodaje trdo molči, molči in še molči ter bode najbrže še nadalje molčalo, predvsem ono, ki je vklenjeno v svobodo socialne demokracije. Koliko je bilo obetov, koliko letakov je blatilo krščanske organizacije o priliki volitev v zakonodajne zastope. Koliko laži in denunciantstva je potrebovala socialna demokracija, da je omrtvila delavstvo za vse vzvišene nazore in je pripravila do tega, da se niti ne pritožuje — da molči.

V šestih letih splošne in enake volilne pravice nima delavstvo pokazati niti na en socialnopolitičen zakon večjega pomena, ki bi ga bila socialna demokracija dovedla do veljave. Pač pa je pomagala velekapitalističnim žganjekuhom in pivovarnarjem preprečiti pivski zakon, s katerim se je hotelo omejiti pijanstvo. Ta zakon, ki bi bil v marsikakem slučaju koristen tudi za delavski stan, je postal nemogoč vsled nastopa socialne demokracije. Socialno zavarovanje, ki je življenjska potreba delavstva, ni moglo naprej samo zato, ker socialna demokracija ni hotela priznati pravične proporcionalne volitve v odbore. Meseci in meseci posvetovanj so prešli, po večini o soc. demokratskih nepotrebnih govorih proti volilnemu načinu in okrajnim uradnicam. S tem se je zapravil ugoden čas in socialno zavarovanje je obtičalo v tem močvirju. Socialno-demokratični delavci pa, ki so vsled njih moči v prvi vrsti poklicani z vso odločnostjo nastopiti proti zavlačevanju, molče kot grobovi, — ker morajo molčati! V državni zbornici je soc. dem. gospoda res vložila celo vrsto predlogov — mrtvega papirja, ki polni predale raznih omar, obenem pa siplje prahu v že itak krmežljave oči soc. dem. delavstva. Tej komediji bi moralo delavstvo storiti konec. Toda od socialnih demokratov, ki si brez dovoljenja in povelja voditeljev niti kihniti ne upajo, tega ne bomo pričakali. Zato mora pa stopiti na plan ono delavstvo, ki še ne ječi v sponah socialne demokracije.

Vsled organizacije velikega kapitala se je stališče delavcev v marsičem poslabšalo, oziroma preti nevarnost, da se poslabša. Tedaj je delavstvu naloga, da se pravočasno zavaruje z dobro organizacijo proti tej nevarnosti. Zavaruje pa tudi proti nosilcem vlečk velikega kapitala — socialni demokraciji. Vsak krščansko misleč delavec je dolžan buditi tovariše in jih spravljati v krščc.-soc. organizacijo. ki se med Jugosolvani razvija pod imenom »Jugoslovanska Strokovna Zveza«. Ako hočemo uspehov, se moramo tudi pošteno in tako organizirati, da nam organizacija ne bode vezala rok in svobode, kakor je to v socialni demokraciji.

Zato na noge tovariši in vsi neustrašeno in pridno na delo za res svobodno in pravo delavsko organizacijo!

Poleg organizacije pa moramo negovati tudi naše delavsko časopisje. Razširjanje, posebno lista »Naša Moč«, pomeni razširjanje agitacije za organizacijo in delavsko izobrazbo. Dandanašnji socialno-demokratični listi so že nekako vsi ofrakani, nekateri bolj, drugi nekoliko manj. Zato se pa izgublja v njih čimdalje bolj delavski duh in značaj. Višek duhovitosti tega časopisja je danes zabavljanje čez »farje«; višek demokracije pa vabilo delavcev na naročbo. Jasno je, da mora take vrste »duševna hrana« pokvariti ne le duha, temveč tudi — želodec. Zato je nas delavcev, ki hočemo imeti bister pogled, zdravo pamet in pa stanovski ponos, nujna dolžnost, da naročamo, razširjamo in zvesto beremo pravi krščc. soc. delavski list — »Našo Moč«. Na noge torej in storimo svojo dolžnost!

Pravnik.

Delodajalec mora delavca odškodovati radi odslovitve pred pretekom odpovedne dobe tudi, če je to storil v dobri veri, da delavec hoče službo zapustiti. Tožiteljica, predilniška delavka, je prosila 4 dni po vstopu v službo toženo tvrdko, da ji ista izroči njeno delavsko knjižico, katero mora po oblastvenem ukazilu predložiti ob priliki ljudskega štetja. Tožena tvrdka pa jo je na te besede odpustila iz službe, ne da bi navedla iz kakih razlogov. Neopravičenost tožiteljičinega zahtevka po odškodnini za odpovedno dobo utemeljuje tožena tvrdka s tem, da je tako umevala njeno prošnjo po izročitvi delavske knjižice, kakor bi tožiteljica hotela zapustiti službo in pa, da je od zelo verodostojne strani slišala, da tožiteljica ne misli ostati v njenem podjetju; tudi je pomotoma domnevala, da je bila tožiteljica sprejeta samo na poskušnjo in bi se moglo v tem slučaju službeno razmerje razdreti brez odpovedi. Tožbenemu zahtevku po odškodnini za odpovedno dobo je obrtno sodišče ugodilo iz sledečih razlogov: Določbe § 84. obrtnega reda zavezujejo delodajalca samega na plačilo odškodnine za odpovedno dobo, ako je brez postavnega razloga odpustil predčasno delavca iz službe. Zato je za presojo te zadeve brez vsakega pomena okolnost, če je bila tožena tvrdka v zmoti ali pa v dobri veri, ko je tožiteljico odslovila iz službe. To sledi že iz tega, da je delodajalec dolžan plačati odškodnino, ako je delavca odpustil iz službe iz razloga, ki je po njegovem mnenju postavni razlog, v resnici pa ta postavni razlog ne obstoja.

Zakasnela oddaja poslovnega pisma po trgovskem sotrudniku ne opravičuje odpustitev istega iz službe, pač pa sme gospodar zahtevati odškodnino. Tožena elektrotehnična tovarna je nameravala prevzeti po mestnem svetu v L. razpisano električno napravo, za katere oddaja je bila razpisana na 1. februarja 1911 v L. Vsled tega je dne 31. januarja 1911 odposlala dve pismi, eno s potrebnimi podatki na svojega za dan 1. februarja 1911 v L. odposlanega zastopnika iz P., drugo z oferto pa na imenovani mestni svet. Tožnikova dolžnost je bila oddati ti dve pismi na pošto. Ta pa, zadržan po nekem prijatelju, je pozabil dne 31. januarja 1911 oddati pismi na pošto in jih je, ne da bi o tem dogodku poročal toženki, oddal šele dne 1. februarja 1911 opoldne, tako da sta pismi prišli na naslovljence prepozno, šele po oddani napravi in je moral zastopnik toženke odpotovati, ne da bi kaj dosegel. Njegovi z vožnjo v L. združeni stroški so znašali 39 K. Ko je tožena tovarna dne 6. februarja o zakasneli oddaji pisem zvedela, je brez vsake odpovedi odpustila tožitelja, ki je do takrat opravljal svojo službo v njeno popolno zadovoljnost. Pripomni se še, da je bila med strankama pogojena mesečna odpoved. Tožnik stavi tožbeni zahtevek: 1. na plačilo zaslužka po 7 K 98 h za čas od 1. februarja do dneva odpustitve iz službe, to je 6. februarja; 2. na plačilo odškodnine za odpovedno dobo do 15. marca 1911 v znesku po 52 K 2 h. Tožena tovarna temu nasproti trdi, da ima tožitelj njej povrniti stroške njenega zastopnika v znesku po 39 K, kar pa se tiče odškodnine za odpovedno dobo, pa ista ne obstoja, ker je bila upravičena k takojšnji odpustitvi. — Obrtno sodišče je prisodilo tožitelju znesek po 21 K. — Razlogi: Ker je po § 25. sotrud. zak. odpustitev iz tehtnih razlogov splošno dopustna, je o tem slučaju rešiti vprašanje, ali je zgoraj omenjena zakasnela oddaja poslovnih pisem res tak važen razlog ali ne. Merilo za tehtnost teh vzrokov je podano v slučajih primeroma navedenih v paragrafu 27., točka c, sotrud. zakona. Od v tem paragrafu navedenih razlogov za odpustitev se more primerjati z predmetnim slučajem zanemarjenje službe dalje časa in trajno odrekanje službenih opravil po točki 4. Ako se pa upošteva, da je bil tožitelj odpuščen iz službe radi enkratnega pregreška zoper službeno dolžnost in da je do takrat opravljal svojo službo vestno in natančno, tedaj se tožnikovo dejanje ne more smatrati za postavni razlog odpustitve iz službe. Radi tega je pa tudi njegova zahteva po odškodnini za odpovedno dobo upravičena in v zakonu utemeljena. Pač pa vsebuje prekasna oddaja pisem krivdo tožiteljevo, kajti njegova dolžnost je bila vršiti svojo službo z primerno pazljivostjo. Ker pa tega ni storil, je s tem kršil sklenjeno pogodbo v smislu § 1294. in 1295. obč. drž. zak. To kršenje pogodbe je imelo za posledico oškodovanje toženke, ker je izdala za pot svojega zastopnika znesek po 39 K. Toženka je torej upravičena pobotati svojo terjatev po 39 K z tožiteljevo terjatvijo po 7 K 98 h in 52 K 2 h, tako da ima tožnik dobiti samo 21 K, kateri znesek mu je sodišče prisodilo.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

Iz načelstva. Minulo sredo je bila načelstvena seja, v kateri so se rešili tekoči pisarniški posli. Vzelo se je na znanje, da se je nadzorstvo konstituiralo. Član nadzorstva tov. Kljun je poročal, da je nadzorstvo redno nadzorovalo pisarno in da je našlo vse v najlepšem redu. Načelno se je tudi sklenilo, da se priredi pozimi večdnevni socialni tečaj v Ljubljani.

Celodnevni socialni tečaji. Z dežele se nam je izrazila želja, da naj bi se, če le mogoče, tam, kjer so že večje organizacije J. S. Z., vršili celodnevni socialni tečaji. Ta misel se nam zdi zelo srečna, izpeljiva pa tudi. Saj razpolaga J. S. Z. s silami, ki so vsem zahtevam, ki jih stavijo socialni tečaji, kos. Želimo, da bi se to zimo prav povsod, kjer je to le mogoče, izvedli celodnevni (ob delavnikih ali praznikih) socialni delavski tečaji.

Litija. Dne 10. t. m. je bilo navadno tedensko predavanje. Navzočih je bilo 40 članov. Gospod predsednik Filipič predava na podlagi učenih dr. Ušeničnikovih razprav o slutnjah, spominih in bistrovidju. Razloži te pojave, v kolikor se naravnim potom razložiti da-

Molčeča priča.

Angleški: Margareta Strickland; slovenski: Dr. I. K.

Sorodniki so splošno trdili, da je oporoka mojega strica dr. Ashtona čudna. Nekaj osebnih reči je zapustil različnim članom svoje rodbine, sicer pa ves svoj denar in svojo ogromno knjižnico javnim zavodom.

Meni je zapustil štiri ali pet dragocenih knjig, zveženj zasebnih papirjev in zelo fino sliko svojega psa. Jaz sem ga samo ob eni ali dveh prilikah videla, ko sem bila še majhna, toda dobro se spominjam. Kako zelo sem se čudila izredni vdanosti in sporazumu med gospodarjem in živaljo.

»Zvest moj pes,« mi je pravil doktor, »dobil sem ga pri prvem bolniku, ko sem začel službo in mi je vedno prinesel srečo.«

Nisem si mislila, da bi bila kaka zanimiva povest združena s psom, dokler nisem nedavno pregledovala starega dnevnika svojega strica in našla nekaj iztrganih strani rokopisa. Na čelu je bil datum oktobra 1880 in napis: »Moj prvi slučaj«. To-le je bilo pisano:

Dne 24. oktobra me pokličejo k gospe Barson, vdovi, stanujoči štev. 2, v Ophelia vili, krog deset minut pota odtod. Našel sem navadno staro truplo, ki je trpelo vsled razrušenih živcev in slabe hrane. Na moja vprašanja je odgovarjala mrmraje z eno besedo in vse, kar sem mogel izvleči iz nje, je bilo, da je »bolna ženska, zelo bolna ženska.«

Pravzaprav bi tega ne bil verjel, ko bi ne bil iz njenih oči odseval izraz dolgega trpljenja.

Za družbo je imela samo velikega, črnega psa, ki je ob mojem obisku sedel na svojih nogah in naju gledal s slovesno pazljivostjo.

»Ta pes je gotovo velika tolažba za vas,« sem dejal. »Zdi se, da je zvesta žival.«

Mislil sem, da vsaj na to dobim odgovor, toda ona je samo vzdihnila in obraz ji je čudno obledel. Bila je gotovo zelo razburljiva bolnica in priznavam, da je nisem mogel razumeti.

Prihodnji teden je štirikrat poslala pome in vsakrat me je sprejela z nekim zatajenim nemirom, kot bi mi hotela povedati nekaj važnega, toda čim je poizkusila, da začne, se je ozrla na pazljivo pasje oko in to je izredno čudno vplivalo nanjo.

Nazadnje je pa prišla izpoved.

Nekega popoldne pridem in jo najdem strašno slabo in izmučeno. Na moje vprašanje mi je odgovorila, da ni celi dan nič užila, razen čaše čaja. Krenem jo naravnost ven v kuhinjo, najdem lonec mleka, vlijem vanj nekaj žganja iz svoje žepne čašice in postojim pri nji, dokler ga ne popije.

To jo je nekoliko okrepčalo in ji je tudi razvezalo jezik.

»Ne bo pomagalo, doktor, če mi daste kakoršnakoli zdravila,« je rekla naglo. »Po nobenem mi ne bo odleglo, dokler se nisem izgovorila. Skrivnost je strašna reč in samo to me požene v grob.«

»Zaupati mi morate popolnoma, gospa Barson,« sem jo zagotovil. Za nekaj časa prične:

»Omožila sem se s petindvajsetimi leti, lično dekle kakor jih je bilo malo v našem mestu; in moj Jozija je bil dosti premožen mož tisti čas; konjski trgovec je bil in je s tem precej zaslužil. Dovolj srečno sva živela prvih deset let, dasi sva bila vedno žalostna, ker nisva imela otrok. To me je grizlo in on je bil vsled tega časih zelo siten. Vendar vse je še šlo, dokler ni Jozija pustil svoje kupčije —«

Tu je nanagloma prenehala in opazil sem, da osuplo nekam gleda. Oči so ji bile uprte v psa, ki je pazljivo sedel in zijal vanjo.

»Ven ga spravite, doktor,« reče hripavo šepetaje. »Ne morem dalje, dokler je on tukaj.«

Začuden jo pogledam, ko pa vidim, da misli to brezdvojbe zares, grem k vratom in zažvižgam psu. Brž ga spravim ven, kjer se vleže na prag. Potlej se vrnem k gospe Barson. Bila je izredno potolažena in prvič, odkar sem jo poznal, se je vzravnala v svojem stolu nekoliko pripravnejše.

»Nekako štirinajst let je, kar je pustil trgovino in prišla sva sem,« je nadaljevala. »Jozija je vedel, da je pretrd za delo, dasi bi bil bolj zdrav in boljši mož, ko bi bil kaj delal. Večkrat sem rekla, kakšna nesreča je bila, da sva prišla v to hišo. Prišlo mu je na misel, da je zanj najboljše, če igra pri dirkah — ne vem, ali ste kdaj slišali kaj takega, doktor. Kolikor sem spoznala, vodi to moške bolj k pijači, kakor karkoli sicer.

Prej Jozija ni več pil, nego po tri čaše piva na dan, toda ko sva prišla sem, se je to izpremenilo. Slaba družba ga je zapeljevala; vračal se je domov večkrat pijan kot ne in tega nisem mogla nikoli prenesti. Nekega večera pride s tem črnim psom. Jaz nisem marala živali v hiši, ker vse pomažejo in sem to Joziju odločno povedala. On me grdo pogleda in reče: »Ta pes ostane. Nimam ne piščanca, ne otroka, ki bi bil moj, hočem pa imeti nekaj pri sebi, kar bo imelo nekoliko srca zame.«

»Tako je prišlo. Psa je vzel za dalno odplačilo dolga od igre. »Zvesti Žoni«, ga je klical, menda po neki stari škotski pesmi in res je zaslužil to ime.

jo. V nedeljo, dne 14. septembra, popoldne je v Šmartnem v društveni dvorani isti gospod predaval o Dantejevem peklu in kazal skioptične slike o peklu. Dne 17. septembra je v Litiji zvečer predaval isti gospod o spiritizmu, ki je najnovejši pojav v svetu duhov.

Idrija. Ali je tega tudi rudar Kanduč kriv? V petek in soboto je prinesel »Slov. Narod« velik inserat in med dnevnimi novicami še vabilo na tabor, ki ga priredi narodno-napredna stranka pri pl. Premersteinu v Ljubevču pri Idriji. Inserat je obljubljal udeležitev vseh sokolskih in narodnih društev kršne Notranjske, sodelovanje idrijske godbe in priporočal narodnemu izobraženstvu, da se tabora udeleži. Napovedani so bili govori: Potočnik o poroštvu med somišljeniki, notar Pegan o treznosti in abstinenci, A. Primožič o zakonski sreči in E. Gangl o modernem posodju in jedilnem orodju pri javnih pojedinah. Razun tega razne druge zabave. V petek zvečer so po Idriji radovedno čitali vabilo na tabor, dokler niso v Kavčičevi kavarni spoznali, da jih je nekdo zopet pošteno potegnil, kajti opisani govori zbodejo ravno liberalce na najobčutljivejšem mestu. Takoj so vse »Narode« pokupili, da bi jih občinstvo ne čitalo, toda, glej zlomka, v soboto zvečer pride še en inserat in tako je novica romala iz roke v roko v največje veselje zabavaželjnega občinstva. To pot si ne upajo dolžiti naših pristašev, ker so svoja smešna obrekovanja spoznali, govore pa, da jih je neki profesor iz Kranja potegnil. Bodisi kakor koli, res je, da liberalci sami iz sebe norce brijejo, in to nam zadostuje. Kaj poreče Premerštein, ki po vseh gostilnah od nekdaj naše pristaše vedno pika, da se ga že vse ogiba?

Iz Velenja. V nedeljo, dne 28. septembra, se vrši velika slavnost v Velenju. Jugoslovanska Strokovna Zveza priredi dotični dan zjutraj ob pol osmih zborovanje, na katerem bode poročal govornik iz Ljubljane in iz Maribora. Popoldne ob pol štirih je igra »Turški križ« v štirih dejanjih. Vmes igra narodna godba iz Pake. Po igri: prosta zabava, šaljiva pošta, šaljiva zabava ter ljudska veselica z godbo na vrtu pri Kokošineku. Ker je ves čisti dobiček namenjen za J. S. Z., vas vse prav uljudno vabi odbor J. S. Z.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

ROMANJE TOBAČNEGA DELAVSTVA NA BREZJE IN BLED.

Povodom Konstantinovega jubileja je sklenil odbor »Podpornega društva«, da priredi v nedeljo, dne 21. septembra 1913 romanje na Brezje k Materi božji in na Bled. V ta namen smo naročili poseben vlak, ki bo odpeljal iz **Ljubljane državni kolodvor** (Spodnja Šiška) 21. septembra ob 5. uri zjutraj. Vlak se ustavi ob 5. uri 8 minut v **Vižmarjah,** da lahko vstopijo vanj tudi naši tovariši in tovarišice, ki stanujejo v Št. Vidu in okolici. Na Otoče se pripeljemo ob 5. uri 54 minut. Sv. mašo s cerkveno propovedjo bomo imeli v cerkvi Marije Čudodelnice ob 7. uri zjutraj. Po cerkvenem opravilu kratek oddih, nakar se podamo na Bled. Podrobno glede na romanje na Bled naznanijo delavstvu zaupnice. V cerkvi na blejskem otoku bodo pete litanije ob 3. uri popoldne. Vlak odhaja s postaje Lesce nazaj v Ljubljano ob **6. uri 45 minut zvečer, z Otoč ob 6. uri 58 minut; v Vižmarje se pripelje ob 7. uri 50 minut, v Ljubljano na državni kolodvor se pripeljemo ob 8. uri 5 minut zvečer. Cena za posebni vlak** znaša 2 K 30 vin. (1 goldinar 15 krajcarjev). Pričakujemo obilne udeležbe ob romanju dne 21. septembra na Brezje in na Bled!

× × ×

ŽALOSTNO SOCIALNO POGLAVJE IZ FRANCIJE.

Vsem svobodomiselcem, socialnim demokratom in liberalcem je Francoska vzor države, kjer ni več cerkve in na ljudstvo sije svobodno solnce bratstva in enakosti. Vedno in vedno kriče, kako dobro je v Franciji, kjer ljudje nimajo več Boga, nimajo cerkve ne duhovnikov. Oglejmo si uradno statistiko, ki jo je izdala francoska vlada, in videli bomo, da niti na Ruskem ni n. pr. tako slabo za delavke, kakor je ravno na Francoskem.

Kapital, ki na Francoskem silno narašča in katerega gospodarji so upniki skoro vseh držav in večjih podjetij na svetu, grdo izžema kri iz ubogih delavk, oziroma vseh žensk, ki si morajo služiti kruh z rokami. Na Francoskem je približno 14½ milijona žensk in od teh si mora služiti svoj kruh približno 6½ milijona! Statistika dokazuje, da je nad dva milijona žensk zaposlenih samo v predilnicah in tkalnicah in v oblačilni industriji. Druge so zaposlene po raznih industrijskih strokah, prodajalnah, bankah in v državnih uradih. Najbolje so plačane delavke, ki brusijo drage kamne in imajo največ do 9 frankov na dan. To pa je tudi edina stroka, ki je boljše plačana kot pa so plačane uradnice. Zato so ženske v vseh drugih strokah uprav mizerno plačane. Šivilje dobe po 24 h na dan s slabo prehrano in preskrbo. Pri nas na kmetih ima vsaka dekla več poleg zdrave domače hrane in oskrbe. Največja plača tovarniških delavk znaša 2·50 do 3·50 frankov na dan. Največ delavk, in to skoro dve tretjini, ima pa dnevno 1 do 1·50 frankov.

Na Francoskem je pa tudi velika draginja in tako so socialni demokratje izračunali, da je treba vsaki ženski najmanj 2 franka dnevno samo za prehrano. Kje naj ga vzame? Tu odgovarja modro uradna statistika, da si mnoge po delopustu z nemoralnostjo nadomestujejo primanjkljaj. Tu je vzrok, da francosko ljudstvo propada telesno pa tudi po številu.

Povsod v modernih državah se dela na to, da se nočno delo za ženske odpravi ali vsaj omeji in da se delavni čas skrajša. Na Francoskem pa delajo ženske v ¾ slučajih še vedno po 14 do 16 ur dnevno. To je gotovo žalostno in za republiko in narod, ki se smatra za najprosvitlenejši na svetu, malo častno. Moderne ideje po knjigah, političnih banketih in na shodih ob volilni agitaciji niso še vse; republika bi morala tudi dejansko pokazati več zmisla za humaniteto. Kaj koristi Franciji »kulturni boj«, ko ga pa socialne razmere njenega proletariata tako slabe? Republika se je s tem, da je cerkev iz javnega življenja iztirala, sama oropala moralnega vira, iz katerega se najbolj poživlja ravno bedno ljudstvo.

× × ×

STAROSTNA PRESKRBA TOBAČNIH DELAVCEV IN DELAVK TER PODPORE VDOV IN SIROT.

§ 39. Odpravnine.

Odpravnina znaša polovico odpravninskega zneska, kateri bi bil šel umrli delavski osebi.

V konkurenčnih slučajih se ravna višina odpravnega zneska po opravnini one polovice starišev, kateri gre višja provizija.

Skupna odpravnina za zakonske sirote po ženskih delavkah, ki imajo še očeta, se določi z 18kratno mesečno provizijo matere.

Nezakonske sirote po za provizijo upravičeni osebi imajo pravico do skupne upravnine šestkratnega oziroma dvanajstkratnega zneska mesečne provizije očeta oziroma matere, po tem, ali se gre za enkratne ali dvakratne sirote.

§ 40. Vdovska provizija se podeli dosmrtno, oziroma do zopetne omožitve.

V slučaju zopetne omožitve ima vdova, ki je uživala provizijo, pravico voliti med pridržkom provizije za slučaj, da postane zopet vdova, in odpravnino, katera se v slučaju, da se nahajajo za provizijo upravičeni otroci, odmeri z poldrugokratnim, ako pa ni takih otrok, z trikratnim letnim zneskom provizije.

Sirotninska provizija se podeluje do izpolnjenega 16. leta ali do slučajne prejšnje preskrbe.

§ 41. Za izplačevanje vdovskih in sirotinskih provizij veljajo enako določila §§ 16. do 18.

§ 42. Prispevki za pogreb. Ostalim po onih provizijonistih, ki so bili člani bolniškega zavoda kake tobačne tovarne, gre brez ozira na druge oskrbninske prejemke prispevek k pogrebščini, in sicer v onem znesku, ki ga določajo tedanja pravila bolniškega zavoda (bolniške blagajne) — za zaostale po členih zavoda. Bolniški prispevek se izplača proti mrtvaškemu izkazilu onim preostalim, ki so oskrbeli pogreb.

§ 43. Subsiderna (nadomestna) veljava splošnih provizijskih predpisov.

Sicer se imajo uveljaviti splošni provizijski predpisi za delavce državnih podjetij.

Lestvica preskrbnine sirot.

Službena doba starišev (posameznega)	Plačilni razred											
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.	
	Dvakrat. sirota	Jedenkr. sirota	Dvakrat. sirota	Jedenkr. sirota	Dvakrat. sirota	Jedenkr. sirota	Dvakrat. sirota	Jedenkr. sirota	Dvakrat. sirota	Jedenkr. sirota	Dvakrat. sirota	Jedenkr. sirota
	Mesečna dobava v kronah											
5	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—
6	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—
7	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—
8	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—
9	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—
10	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—
11	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·67	5·33
12	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·20	5·10	11·33	5·67
13	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·80	5·40	12·—	6·—
14	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·13	5·07	11·40	5·70	12·67	6·33
15	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	10·67	5·33	12·—	6·—	13·33	6·67
16	10·—	5·—	10·—	5·—	10·—	5·—	11·20	5·60	12·60	6·30	14·—	7·—
17	10·—	5·—	10·—	5·—	10·27	5·13	11·73	5·87	13·20	6·60	14·67	7·33
18	10·—	5·—	10·—	5·—	10·73	5·37	12·27	6·13	13·80	6·90	15·33	7·67
19	10·—	5·—	10·—	5·—	11·20	5·60	12·80	6·40	14·40	7·20	16·—	8·—
20	10·—	5·—	10·—	5·—	11·67	5·83	13·33	6·67	15·—	7·50	16·67	8·33
21	10·—	5·—	10·40	5·20	12·13	6·07	13·87	6·93	15·60	7·80	17·33	8·67
22	10·—	5·—	10·80	5·40	12·60	6·30	14·40	7·20	16·20	8·10	18·—	9·—
23	10·—	5·—	11·20	5·60	13·07	6·53	14·93	7·47	16·80	8·40	18·67	9·33
24	10·—	5·—	11·60	5·80	13·53	6·77	15·47	7·73	17·40	8·70	19·33	9·67
25	10·—	5·—	12·—	6·—	14·—	7·—	16·—	8·—	18·—	9·—	20·—	10·—
26	10·33	5·17	12·40	6·20	14·47	7·23	16·53	8·27	18·60	9·30	20·67	10·33
27	10·67	5·33	12·80	6·40	14·93	7·47	17·07	8·53	19·20	9·60	21·33	10·67
28	11·—	5·50	13·20	6·60	15·40	7·70	17·60	8·80	19·80	9·90	22·—	11·—
29	11·33	5·67	13·60	6·80	15·87	7·93	18·33	9·07	20·40	10·20	22·67	11·33
30	11·67	5·83	14·—	7·—	16·33	8·17	18·67	9·33	21·—	10·50	23·33	11·67
31	12·—	6 —	14·40	7·20	16·80	8·40	19·20	9·60	21·60	10·90	24·—	12·—
32	12·33	6·17	14·80	7·40	17·27	8·63	19·73	9·87	22·20	11·10	24·67	12·33
33	12·67	6·33	15·20	7·60	17·73	8·87	20·27	10·13	22·80	11·40	25·33	12·67
34	13·—	6·50	15·60	7·80	18·20	9·10	20·80	10·40	23·40	11·70	26·—	13·—
35	13·33	6·67	16·—	8·—	18·67	9·33	21·33	10·67	24·—	12·—	26·67	13·33

Nazadovanje rdečkarije v Nemčiji.

Socialna demokracija v Nemčiji zboruje te dni v Jeni. Zborovanje vzbuja zato precej zanimanja, ker zboruje prvič brez Bebla, ki je vsem rdečim zborovanjem v Nemčiji dozdaj vtisnil takorekoč svoj znak. Rdeča stranka bo že na letošnjem svojem strankarskem shodu Beblna zelo pogrešala. Stranka namreč ne napreduje tako, kakor je dozdaj napredovala. Dunajska »Arbeiterzeitung« je to pripoznala in zapisala: Organizacija v minulem poslovnem letu, kar tiče novih članov, ni tako napredovala, kakor se je pričakovalo. Število članov, ki je znašalo 1. jul. 1912 še 970.112, je naraslo do 30. marca le na 982.850 članov, več torej 12.748; največ je bilo novih članov žensk, namreč 10 tisoč 744.

Načelstvo nemške socialnodemokraške stranke pa izvaja: zadnjih devet mesecev je pristopilo tako malo članov, kakor prej še nikdar ne. Število moških članov ni skoraj nič poskočilo; v 15. okrajih in v 164 volilnih okrajih je pa celo število članov padlo.

Celo socialnodemokraško časopisje je izgubilo naročnike in je to število v zadnjih devetih mesecih padlo od 1 milijona 478.000 na 1,465.000.

Tudi glede na taktiko se pojavljajo vedno bolj nasprotstva med radikalci in revizionisti.

Nič kaj veselo ne gleda socialna demokracija v bodočnost. Seveda pa tudi ne smemo prezreti, da se tako mogočno poslopje, kakršno je socialnodemokraška organizacija v Nemčiji, čez noč ne podere in bi za delavstvo ne bilo niti koristno, če bi se to zgodilo.

Da zopet pridobe več ljudi za rdečo organizacijo, zdaj napovedujejo, da bodo pričeli stavko, da se zastareli volilni red za pruski deželni zbor izpremeni.

× × ×

Strankino zborovanje socialnih demokratov v Nemčiji. V nedeljo, 14. t. m. se je sešel strankin zbor nemške socialno - demokratične stranke. Predsednikom sta bila izvoljena Ebert iz Berolina in Boek iz Gote. V imenu avstrijske soc. demokracije je shod pozdravil g. Pernerstorfer z Dunaja, ki ja zavračal očitek oportunizma avstrijske soc. demokracije ter je izjavil, da ista pazi na mednarodne dolžnosti in nepremakljivo misli na bodočnost. Dalje so zborovanje pozdravljali še Keir Hardie v imenu angleških sodrugov, Troelstra v imenu nizozemskih, Smissen v imenu belgijskih, Buckinger v imenu ogrskih sodrugov. Kaj bodo gospodje skovali, bomo poročali.

Delavsko varstvo.

Na poziv zvezne švicarske vlade v Bernu se vrši dne 15. septembra t. l. v Bernu mednarodna konferenca za delavsko varstvo. Svojo udeležbo na tej konferenci so priglasile sledeče države: Avstro-Ogrska, Nemčija, Belgija, Danska, Španija, Anglija, Italija, Luksemburg, Norveška, Nizozemska, Portugalska, Rusija in Švedska.

Ta konferenca bo zelo velikega pomena, ker se bodo na tej konferenci razpravljale stvari, ki jih bodo potem udeležene države vpeljale doma, oziroma sklenile zakone, ki bodo v korist delavstvu. Program je izdelal poseben urad v Švici in obsega predvsem:

1. Prepoved nočnega dela mladoletnih delavcev v industrijskih podjetjih, in sicer do 18. leta starosti. Nočni počitek mora znašati najmanj 11 nepretrganih ur. Nočno delo se dovoli mladoletnim le izjemoma in to le v slučajih, ki so nastali iz višje sile in je vsled tega industrijsko podjetje ogroženo, da bi prenehalo dalj časa z obratovanjem, in pa v slučajih, da je neodložljivo podelati surovine, ki se v najkrajšem času pokvarijo.

V sezonskih industrijah se sme za mladoletne delavce, ki so stari že šestnajst let, šestdesetkrat na leto skrajšati nepretrgani nočni počitek od 11 na 10 ur. Tudi v raznih kolonijah, ki jih imajo evropske države v drugih delih sveta, je dovoljeno vsled posebnosti klime skrajšati nepretrgani nočni počitek pod 11 ur, vendar pa se mora prikrajšani čas nadomestiti in določiti dnevni počitek.

2. Upostavljenje največ deseturnega delavnika za ženske in mladoletne delavce v industrijskih podjetjih.

1. Delavni čas za ženske brez razlike starosti in za mladoletne delavce ne sme v industrijskih podjetjih trajati več kot deset ur.

Nikdar nisem videla kake stvari tako komu vdane; in Barson se je menil ž njim o vseh rečeh kot bi bil človek. Nisem imela nobenega posebnega očitka za psa; nikoli ga nisem cenila, ker to ni moja navada. Pač pa me je razburjalo, ko sem videla, da jesta skupaj z enega krožnika. Pa tudi to bi bila prenesla, ko bi ga bil pes le odtrgal od pijače, pa ga ni. Zvesto je sedel poleg njega po beznicah cele ure. Vsi sosedi so ju poznali, — nista se ločila. Tako je šlo in nazadnje je hodil domu po štiri noči na teden pijan, da sem ga že jela mrzeti.

Tako pride večer, ko ga prineseta popolnoma nesvestega dva njegova tovariša. Ozmerjala sem ju, pa jima ni nič izdalo. Položila sta ga na posteljo, kar ni bila lahka reč, ker je tehtal silno veliko. Ko sem moža ven gonila, je eden, mlajši, z imenom Parkius, postal za drugim in nekaj pomišljal. Naposled je dejal: »Z Jozijem je slabo. Zelo skrbno morate paziti nanj, gospa Barsonova.«

»Paziti nanj!« Obrnila sem se nejevoljna. »Da, treba bi bilo, da bi kdo pazil nanj in ga odtrgal od krčem, tega velikega, lenega, pijanega norca.«

»Nikar se ne motite, gospa,« odvrne. »Ni samo pijača, ki tlači Jozija. Več časa že trpi na raznih krčih. Pravil mi je, da že šest mesecev hodi k zdravniku, ki mu je zapisal — —«

»Grda pokveka, da mi ni nikoli pravil o tem,« sem zaklicala; »pravi Jozija! Sam si je vsega kriv s svojim slabim življenjem.«

»Morda,« odgovori Parkius. »Na vsak način je pa treba možu, ki je tak, kakor vaš mož, hitro postreči; če ne, je lahko takoj po njem. V svojem telovniku ima malo posodico tablet in večkrat sem videl, kako je vzel po eno v usta, ko je začutil težave. Čudovito je, kako ga je taka tanka reč poživila.«

Pravil je še nekoliko, pa odšel, jaz sem se pa vrnila k Joziju. Ležal je pri miru in težko dihal, kakor sem ga videla večkrat, ko je prišel s pijačo nalit. Ta blaženi pes je pa sedel tik njega kot po navadi. Časih se je spel na posteljo, pa sem ga sunila, da je legel. Nato sem šla v kuhinjo zakurit kot vedno. Morda sem bila tam dvajset minut. Ko se vrnem, se Jozija zgane in začujem, da nekaj gode; ko se obrnem k postelji, ga vidim, da poizkuša govoriti. Obraz mu je bil upal in takoj sem si mislila, da ga je napadlo tako kakor je pravil Parkius. Spomnim se njegovih besedi, potipljem v telovnikov žep in tam je bila res posodica. Pogledam Jozija, — ustne so bile skoraj višnjeve, boril se je za sapo, — in brž vzamem eno tablico ven.

---

2. deseturni delavni čas naj se večkrat pretrga z odmori, katerih čas in dolgost naj določijo posamezne države same.

3. Najvišji delavnik je deset ur in ta se sme le včasih podaljšati s posebnimi urami, in sicer le v sledečih slučajih:

a) v slučaju nenadnega, vsled višje moči nastalega prekinjenja obrata;

b) ako je surovino treba hitro in brez odloga obdelati, ker bi se sicer pokvarila in bi vsled tega nastala velika škoda;

c) v vplivom sezije podvrženih industrijah in potem še v vseh industrijskih podjetjih v izrednih slučajih.

Posebnih ur se na dan ne sme več opravljati kakor samo ena, ali pa vsak drugi dan dve in njih skupno število ne sme znašati na leto več kot 60. Ni pa dovoljeno čezurno delo mladoletnim delavcem pod 16. letom.

Delavni čas v kolonijah evropskih držav se lahko uredi za vsak teden posebej. Vendar ne sme delavni čas v tednu znašati več kot 60 ur.

Gotovo je, da sta ti dve točki, ki jih bodo na konferenci zastopane države obravnavale, velikega pomena ne samo za delavstvo, ampak sploh za vse evropske narode in države. Veliko dobrega je že rodil sklep na mednarodni konferenci združenih držav z dne 26. septembra 1906, kjer se je že takrat prepovedalo nočno delo žensk v industrijskih podjetjih. Že takrat so udeležene države izrekle željo, naj se izdela nujno kak načrt, ki bi varoval najbolj varstva potrebno delavsko kategorijo. Sklenila je vsled tega sklepa mednarodna komisija, predložiti mednarodni konferenci najvišji 10 urni delavnik za ženske v industrijskih podjetjih, obenem pa je sklenila komisija, naj bodo deležni vseh dobrot, ki jih bodo vsled mednarodne konference uživale ženske, tudi mladoletni delavci.

Francija tudi na tej konferenci ne bo udeležena, kakor ni bila udeležena leta 1906. V vseh evropskih državah je nočno delo za ženske v industrijskih podjetjih če že ne popolnoma, pa vsaj deloma omejeno, medtem ko v Franciji še nimajo prav nobene postave v tem zmislu. Pa saj ni čuda. Ako bi se vlada pečala z delavskim varstvom, potem pa nima časa izganjati duhovnikov.

Okno v svet.

Napredek krščanskih delavskih sindikatov v Belgiji. Socialni demokratje vedno in povsod trdé, da v Belgiji skoro ni govora o kaki krščanski delavski organizaciji in da je delavstvo vse v socialno-demokraškem taboru. Pred kratkim pa se je vršil v Bruslju kongres krščanskih delavskih sindikatov, ki je jasno izpričal, da se socialni demokratje zelo motijo in da krščanske organizacije zelo naglo pridobivajo člane. Samo lansko leto je pristopilo novih članov nad 20.000 in so štele vse organizacije koncem l. 1912. nad 130.000 članov. Letošnje leto pa je zopet pristopilo na tisoče novih članov, ker so zapeljani od socialnih demokratov sodelovali pri generalnem štrajku, izgubili pri tem ogromno na zaslužku, dosegli pa niso skoro ničesar. Vidi se, da se Belgija tudi v tem oziru prenavlja in čedalje bolj obrača tudi med delavstvom hrbet brezvestni židovski internacionali.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Jožef Gostinčar**, drž. poslanec. — Tisk Katoliške tiskarne.

Tovarne za asbestškrilj „ZENIT"
družba z om. zav. **Mor. Žumberk**
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski materijal
Zastopnik: **ZAJEC & HORN, Ljubljana, Dunajska cesta 73**

Solidno izdelane
dežnike in solnčnike
priporoča

po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana, Mestni trg St. 15.

A. ŽIBERT, Ljubljana Prešernova ulica
priporoča svojo
veliko zalogo čevljev domačega izdelka

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.
Trpežno blago
F. Meršol LJUBLJANA Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.
Zmerne cene
Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Pozor, slovenska delavska društva!
Cene najnižje.
Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini
Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.
Cene najnižje.
Postrežba poštena in zanesljiva.

KÛČ
Zdravniško priporočeno **kritvoreče vino, daje moč in zdravje.**
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštnem povzetju K 4·50.
Edina zaloga **BR. NOVAKOVIĆ**
veletrgovina vina, vermuta, marsale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo „Našo Moč".

Pravi: Franck: s kavnim mlinčkom najboljši pridatek za kavo!
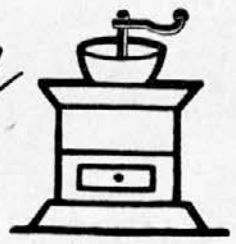
Tovarniška znamka.
sl ba y 2806, 1:11 I A6

merih, kjer se domnevajo ali se doženejo plazovi, zrahljane in nevarne mase pravočasno odstraniti.

§ 8. Povrhnina se sme odkopavati le tako daleč, da ostane med mejami sosednjih zemljišč in med gornjim robom kopanja prosta obrambna proga, ki se ne odkoplje, v primerni širini, ki jo določi obrtno oblastvo.

Pri tem se mora obrtno oblastvo posebno ozirati na bližnje železniške zveze, vodotoke, ceste, javne ali močno rabljene zasebne pote in na stavbne premete, ki so v bližini.

Završilna stena proti obrambni progi mora biti sprednjim zaukazom primerno nagnjena in se ne sme nikakor odkopati navpično. Završilno steno je treba, če gradivo ni zanesljivo, zasaditi z vrbovimi nasadi, pokriti z rušami ali drugače pripravno zavarovati.

§ 9. Odkladališča za jalovino se morajo napraviti drže se naravnega poševnega kota, ki ustreza gradivu jalovine.

Vznožje odkladališča mora biti primerno oddaljeno od mej tujih zemljišč. Ako se naj napravijo odkladališča ob železniških zvezah, javnih komunikacijah ali vodotokih, mora, kadar treba, obrtno oblastvo določiti izmero teh razdalj.

Za odvajanje padavin od odkladališč je treba pravilno skrbeti.

Dobivanje gradiva.

§ 10. Gradivo, ki se dobiva, je kopati vedno od zgor navzdol in praviloma v terasah ali stopnjah.

Približno višino in širino teras in stopenj naj določi obrtno oblastvo oziraje se na geološko kakovost tvarine, ki se koplje, na drugačne krajne razmere in na vrsto obrata.

Za pravilo veljaj pri tem, da se pri kompaktni in v debelejših plasteh ležeči tvarini lahko napravijo višje terase s stopnjevanimi stenami, pri raztrganih in v tankih plasteh ležečih masah pa je kopanje urediti v nizkih terasah ali z navadnimi stopnjami.

Višino in širino stopenj je določiti tako, da so stene, kjer se koplje, nagnjene tako, kakor ustreza kakovosti tvarine. V vseh razmerah je širino berm odmeriti tako, da ostane, če bi se nepričakovano udrlo, čez vznožje naravnega pobočja tvarine še vsaj 1 meter širok prostor na bermi, kjer se je moči gibati.

§ 11. Ako se urede delavišča na terasah, se mora njihova širina napraviti obratu primerno, zlasti ako se naj dobivajo in obdelujejo veliki kosi, napravijo prevozne uredbe ali ako se naj napravijo delavišča drugo nad drugim.

Ob napravi teras in stopenj se mora poskrbeti za to, da se more brez nevarnosti priti od ene stopnje do druge. V ta namen je napra-

6. Pod odprtinami odrov, določenimi za dvigalnike za gradivo, ni dopuščeno, da bi se mudile osebe, kadar se dvigalnik obratuje. V času, dokler se tak dvigalnih ne obratuje, mora biti rov popolnoma zaprt.

7. Kadar se rabijo vzdigala, je treba breme skrbno in zanesljivo pritrditi, oziroma tako položiti, da naloženo blago ne more pasti z dvigala.

Posode za spravljanje se ne smejo tako napolnjevati, da bi moglo, kadar se zibajo, naloženo blago pasti z njih ali pljuskniti čez.

8. Malta se mora vlivati v brente in sode, tako, da se kolikor moči zabrani škropljenje.

9. Kadar se spušča kako breme z žrjavi in vitli, se sme zavora šele spustiti, ko so se kljuke snele, ali, kjer se na to ne da, ko so delavci stopili stran.

Loviti kljuke vitlov, ki se vrte, ni dopustno.

Kadar se navija breme, naj leži zaporna kljuka vedno v zapornem kosesu.

10. Ob premikanju železniških voz se morajo delavci posluževati pripravljenih zavornih polen, zavornih cokelj, podložnih zagozd i. dr. t. r.

Kadar se premika s človeško silo, ne smejo premikači nikdar spredaj riniti in nikdar po šinah hoditi. Ako se premikajo po istem tiru hkratu še drugi vozovi, smejo premikači riniti le na dolžinski strani voz in ne smejo nikdar stopiti med nje.

Kadar se premika z uprežnimi živalmi, naj se vodijo te živali vedno z roko in kolikor moči izven tira.

11. Vrtilne plošče in premikalni odri se morajo, preden se pelje čez nje, zavareovati v njihovi pravilni legi.

12. Na tirih stoječe železniške vozove je treba, kadar stoje mirno, pritrditi tako,- da se ne morejo sami začeti premikati.

13. Ob prevažanju težjih bremen po tirih, ki imaajo strmec, in v mejah stavišč, je ravnati s posebno previdnostjo.

14. Delavci so dolžni pri nevarnih delih, zlasti pri pokrivanju streh in splavljanju snega z njih, potem pri instalacijah strelovodov, pri nevarnih kleparskih in steklarskih delih posluževati se njim pripravljenih varnostnih prepasov in vrvi. Take vrvi se morajo, če ne omogočujejo posebne uredbe na strehi, da bi se pritrdile, varno pritrditi na obrtno običajnem lestvičnem odru.

15. Hoditi na nerazsvetljene stavbne premete je nedopustno.

16. Svetilnice za lahkohlapna goriva z žgalniki, nameščenimi pod shranko za svetila, je obesiti in nositi tako, da se ta shranka ne

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

Lekarna „Pri kroni" Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta štev. 24.
Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih očes in trde kože, steklenica 70 v.
„Sladin" za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepilno sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krone 80 v.

IVAN JAX IN SIN v Ljubljani, Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih
voznih koles in šivalnih strojev
— za rodbino in obrt. —

Sladni čaj-zajtrk!
Kri! Moč! Zdravje! 50% **prihranka in okusen zajtrk, južina!** dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo **sladni čaj.** Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih **osem otrok zredil s sladnim čajem.** Glavne zaloge na Dunaju: lekarne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse štev. 109, Josefstädterstrasse štev. 25, Radetzkyplatz štev. 4. V Gradcu: Sackstrasse štev. 4.
Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe.
Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tvrdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Zdravniško priporočeno zdravilno sredstvo:
BIOGLOBIN
Kri tvoreča pijača izvrstnega okusa.
Odlično krepilno sredstvo za mlade in stare. V steklenicah po K 3·50 in K 2·— v vsaki lekarni. — Glavna zaloga za Kranjsko:
Mr. R. Sušnik
lekarna „Pri zlatem jelenu"
Ljubljana, Marijin trg.

Najboliša, najsigurnejša prilika za štedenje!
Ljudska Posojilnica
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6
pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union" za frančiškansko cerkvijo
sprejema **hranilne vloge** in **vloge v tekočem računu,** za katere jamčijo **ne samo njeni zadružniki,** temveč tudi
cela dežela Kranjska
in jih obrestuje po
4 3/4 %
brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih obresti 4·75 kron na leto.** Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 **čez 22 milijonov kron.** Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.
Načelstvo.

Potniki v Ameriko
Katari kolije dobro, po ceni in zanesljivo potovali naj se obrnejo
Simon na Kmetetz
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Natančna Pojasnila dajo se brezplačno.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!
Samo 5 dni!
iz Hawre v New-York
francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Šifkarte) za francosko linijo iz **Havre v New-York** in listke za **povratek iz Amerike** v staro domovino, po najnižji ceni
in brezplačna pojasnila daje samo **ED. ŠMARDA**
potovalna pisarna v **Ljubljani, Dunajska cesta št. 18** v hiši „Kmetske posojilnice".

FR. P. ZAJEC, Ljubljana Stari trg št. 9.
— Izprašani optik. —
Zalagatelj c. in kr. armade, c. in kr. vojne mornarice, c. kr. domobrancev itd.
Največji optični zavod.
Prvi specialist za očala in ščipalnike, narejene **strogo natančno** po naročilu in zdravniških predpisih: — Nadalje priporočam svojo veliko izbiro **strokovnjaško pravilno** izdelanih toplomerov, zrakomerov, daljnogledov vseh vrst, kakor Zeiss, Busch, Goerz itd. Vsa popravila izvršujem v svoji lastni po najnovejšem sistemu z električnim obratom urejeni delavnici in je ogled iste mojim cenj. odjemalcem vsak čas dovoljen. **Bogata zaloga najboljših ur, zlatnine in srebrnine. Zahtevajte cenik.**

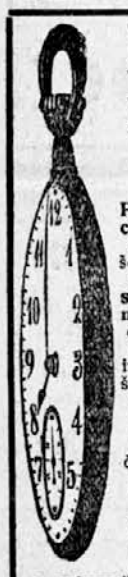

Največja in najstarejša
tovarna lončenih peči in raznih lončenih izdelkov
August Drelse, Ljubljana
— Mnogokrat odlikovana. —
Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči
preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem, samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustrirani ceniki so na razpolago.

segreje preveč. V prostore, ki služijo za shrambo takih svetilnic ter zanje uporabljene svetilne snovi, se sme stopiti le za kratek čas.

17. V prostore, ki se izsušavajo s kurilnimi pripravami brez odvoda dima, se sme stopiti le, če so vrata in okna odprta in le za prav kratko časa.

18. Pri delih, ki bi mogla biti nevarna za oči dotičnih delavcev, se morajo delavci posluževati pripravljenih branilnih očal, branilnih zaščit ali krink.

19. Vsako poškodbo ali očividno prikazen na obratnih uredbah je takoj naznaniti organu, kateremu je podjetnik poveril nadzorstvo.

20. Rabiti delovne ali branilne priprave za druge namene nego za tiste, za katere so določene, je nedopustno.

21. Delavcem je prepovedano na delovnih strojih, strojnih uredbah, električnih vodih i. dr. t. r., kojih strežba, raba ali vzdrževanje ni naloženo njim, imeti kaj opraviti in z opravili, ki nasprotujejo stavbnemu obratu, z igračami, nagajanjem, prepiranjem in drugimi nagajivimi dejanji spravljati v nevarnost sebe ali druge.

22. Vsako obratno nezgodo mora tisti, ki ga je zadela, ali če bi dotičnik tega ne mogel storiti, priče nezgode takoj naznaniti predstojnemu nadzornemu organu.

§ 48. Prestopki določil tega ukaza se kaznujejo, če ne spadajo pod obči kazenski zakon ali pod kazenska določila obrtnega reda, ali pod kazenska določila stavbnega reda, po ministrstvenem ukazu z dne 30. septembra 1857. l. (drž. zak. št. 198), z denarnimi kaznimi od 2 do 200 kron ali z zaporom od 6 ur do 14 dni.

Za delavce, ki imajo opraviti v kamnolomih, jamah, ilovnicah, peščenih jamah in jamah prodnicah, so bili z ukazom trgovinskega ministra z dne 29. maja 1908, drž. zak. št. 116, izdani sledeči varnostni predpisi:

§ 1. Določila tega ukaza veljajo za vse obrtniško nad zemljo obratovane kamnolome in se zmislu primerno uporabljajo tudi na obrtniško nad zemljo obratovane jame ilovnice, peščene jame in jame prodnice.

Trebljenje povrhnine.

§ 2. V kamnolomih, ilovnicah, peščenih jamah in jamah prodnicah se mora, preden se začne dobivati gradivo, iztrebiti povrhnina, kar je je, in sprhnelo ali nerabno gradivo, ki leži nad gradivom, določenim za dobivanje.

Trebljenje je vedno nadaljevati ustrezno, kakor napreduje dobivanje.

§ 3. Med vznožjem povrhninske plasti in med gornjim robom gradiva, razkritega v namen kopanja, se mora pustiti prazen prostor, čigar širino je odmeriti, ako gre za prhke prstene in peščene plasti, s polovično višino povrhnine, najmanj pa z 1 m; ako znaša višina povrhnine več nego 6 m, zadošča 3 m širok prosti prostor.

§ 4. Povrhnino je kopati v naravnem položnostnem kotu njenega gradiva.

Ako je povrhnina tako znatna in njena tvarina taka, da se lahko ta tvarina vsled zunnjih vplivov (pretresi z razstreljevanjem, vpliv padavin ali kaj enakega) udere, ako se napravi navadno pobočje, se mora kopati v etažah. Pri rahli tvarini, ki se odkopava, je ravnati tako že, če je povrhnina 6 m debela.

§ 5. Višina in širina posameznih povrhninskih etaž se mora z ozirom na to, kakšno je gradivo, odrediti tako, da se uspešno hrani, da gradivo ne more drčati ali udirati se z ene etaže na drugo.

Med posameznimi etažami je treba narediti zvezo, po kateri je moči hoditi.

Etaže se morajo ustrezno trdnosti gradiva kopati na pošev.

§ 6. Povrhnina se mora kopati od zgor navzdol, izpodkopavanje strmih sten je dovoljeno le izjemoma, ako je brez ugovora potrebno, da se koplje zaradi kakovosti gradiva (n. pr. če je zemlja trdno zmrznena) tako, da se mase odločijo z izpodkopanjem in z zagozdenjem. Izpodkopavati se smejo samo stene, kojih višina ne presega 2 m, in sicer le v tako majhnih partijah, da se lahko odkopavajo od strani. Pri tem se morajo na obeh straneh pustiti oporni stebri, ki se smejo odkopati šele neposrednje, preden se gradivo odloči z zagozdami, in ki se smejo odkopati tudi le od strani.

Šele ko je izpodkopavanje končano in ko so se delavci odstranili iz okoliša udora, se sme gradivo odločiti z zgoraj zabitimi zagozdami. Odločeno gradivo se sme šele tedaj spraviti, kadar ni več pričakovati, da bi se udrlo še kaj gradiva.

§ 7. Ako ima povrhninska plast nangnenje za plazove, je na obramlnem kosu, ki ga je pustiti prostega med vznožjem povrhine in med gornjim robom tvarine, ki se koplje, zgraditi obrambno steno, ki se naredi iz zemlje, kamnov, pletenine ali iz stebrov. Nadalje je pri svetu, ki se udira, narediti pobočja, primerno malo nagnjena in etaže, oziroma stopnje, primerno nizke in zadostno široke. Ako se povrhnina ne odkopava dalje in bo torej odkopana povrhninska stena stala dalje časa, se mora v svetu, kjer preti nevarnost, skrbeti za primerno odvajanje vode na površini, ki se udira.

Ako je gradivo povrhnine nezanesljivo, se morajo po večjih atmosferskih padavinah in, ko je nastopilo južno vreme, zlasti v pri-